

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r. poz 1235 t.j. ze zm.), dalej zwanej ooś, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2013.627 t.j. ze zm.), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody. Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 28 ust. 1 i ust. 5 cytowanej ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 na okres 10 lat, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Zakres treści planu zadań ochronnych określa art. 28 ust. 10 ww. ustawy. Na jego podstawie przygotowano dokumentację naukową dla obszaru Natura 2000 Bytnica PLH080034, zwanego dalej Obszarem, w której wskazano między innymi na istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony, analizowano dokumenty planistyczne i planowane zamierzenia oraz oceniono stan ochrony przedmiotów ochrony, formułując cel działań ochronnych, działania ochrony czynnej oraz zakres monitoringu.

Obszar Natura 2000 Bytnica PLH080034 został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej 2013/741/EU z dnia 7 listopada 2013 rok w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE 21.12.2013; L 350/287). Obejmuje powierzchnię 33,89 ha. Przedmiotem ochrony jest kolonia rozrodcza nocka dużego *Myotis myotis* znajdująca się na strychu kościoła pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy. Nietoperze dostają się do wnętrza strychu poprzez okna na wieży kościelnej oraz nieszczelne drzwi zewnętrzne prowadzące na strych. Drewniany dach strychu pokryty jest blachodachówką, a jego konstrukcję wspierają belki, tworzące w miejscach złączenia nisze stanowiące schronienia dla nietoperzy. Drewniana podłoga strychu jest częściowo zabezpieczona folią z wyłączeniem powierzchni nad nawami bocznymi oraz częścią nawy głównej. Do obszaru włączony został teren lasów i łąk na południowym wschodzie od kościoła, przez który przepływa rzeka Biała, pomiędzy jeziorem Środkowym i jeziorem Bytyńskim. W lesie dominują gatunki drzew związane z siedliskami podmokłymi tj. olcha i topola z silnie rozwiniętym podszytem. Nie są to siedliska preferowane przez nocki duże jako żerowiska. Tylko na niewielkim wyniesieniu rośnie sosna i modrzew. Łąki zajmują niewielką część tego obszaru i są ekstensywnie użytkowane kośne. Prawdopodobne miejsca żerowania samic z tej kolonii rozrodzkiej występują w lasach otaczających Bytnicę. Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Bytnica, na okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2016 r. wskazuje, że prowadzona gospodarka leśna podejmuje działania w celu występowania powierzchni dogodnych dla nietoperzy, poprzez pozostawianie drzew dziuplastych i rozwieszenie skrzynek lęgowych, szczególnie w większych kompleksach drzewostanów w młodszych klasach wieku (40-80 lat). Takie działania rekompensujące zapewniają występowanie małych schronień, wykorzystywanych

przez samice w okresach nagłego załamania się pogody. Mając na uwadze powyższe oraz zróżnicowanie klas wieku powierzchni leśnych otaczających Bytnicę i wzrost liczebności populacji nietoperzy, szanse zachowania kolonii rozrodczej nocków dużych w zakresie występowania obszarów żerowiskowych oceniono jako pewne (stan właściwy - FV).

Populacja rozrodcza w czasie powołania Obszaru określona została na 200-250 osobników. Liczenie nietoperzy, prowadzone w 2014 roku dla dokumentacji planu zadań ochronnych, wykazało populację rozrodczą w liczbie 360 samic. Prawie 40-to procentowy wzrost liczebność, w odniesieniu do ostatnich badań tej kolonii z lat 2007-2008, potwierdza obserwowaną w Polsce tendencję wzrostową tego gatunku. Właściwą ocenę posiada także parametr siedliska gatunku. Cała powierzchnia strychu jest dostępna dla nietoperzy i zabezpieczona przed wchodzeniem osób postronnych. Zapewniona jest dostępność wlotów dla nietoperzy. Bryła kościoła jest nieoświetlona i nie planuje się jej oświetlenia. Nie są planowane także zmiany użytkowania strychu. Stan ochrony populacji rozrodczej nocka dużego *Myotis myotis* został oceniony na właściwy (FV) stąd celem działań ochronnych jest utrzymanie tego stanu. Zidentyfikowane istniejące zagrożenie to nagromadzenie materii organicznej (odchodów nietoperzy). Choć przebywanie kolonii nietoperzy nie stanowi przeszkody bądź uciążliwości dla wykorzystania kościoła w celach sprawowania liturgii, ich siedliskiem jest użytkowany obiekt sakralny, w którym należy utrzymywać porządek, w celu akceptacji społecznej przedmiotu ochrony. Ponadto nagromadzone odchody mają negatywny wpływ na drewniane elementy konstrukcji stropu i więźby dachowej strychu kościoła, a tym samym na siedlisko nietoperzy. Planowane działania ochronne związane są głównie z zachowaniem trwałości siedliska nocka dużego – w tym przypadku struktury budowli i obejmują usunięcie zgromadzonych odchodów nietoperzy (guana), ochronę podłogi strychu kościoła poprzez rozłożenie folii paroprzepuszczalnej bądź innego materiału zabezpieczającego drewniane elementy strychu. Zidentyfikowane zagrożenie potencjalne dotyczy dokonywania remontu kościoła. W szczególności należy zwrócić uwagę na termin prowadzenia takich prac, utrzymanie otworów wlotowych, sposoby zabezpieczenia elementów drewnianych oraz obecnych warunków oświetlenia i użytkowania strychu. Potencjalnym zagrożeniem może być także oświetlenie zewnętrzne kościoła oraz usunięcie roślinności w otoczeniu kolonii nietoperzy, struktur istotnych np. dla przemieszczania się osobników z kolonii na obszary żerowiskowe bądź podczas migracji wiosennych czy jesiennych (na zimowiska). Założony monitoring obejmuje liczenie nietoperzy w kolonii w okresach trzyletnich, w oparciu o metodykę zaproponowaną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dla tego gatunku, gdyż monitoringiem rocznym objęto najważniejsze w regionie zimowisko nocka dużego, znajdujące się w obszarze Natura 2000 Nietoperek PLH080003. Ocena obejmie również lustrację strychu kościoła pod kątem realizacji celu działań ochronnych związanych z usuwaniem nagromadzonych odchodów nietoperzy i zabezpieczeniem drewnianych elementów strychu kościoła.

Zgodnie z art. 39 ustawy o oś Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim poinformował o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bytnica PLH080043, możliwości zapoznania się z trybem sporządzania projektu planu oraz sposobie i miejscu wnoszenia uwag i wniosków. Informacja ta została opublikowana w prasie lokalnej, tj. Gazecie Wyborczej z 14 lutego 2014 roku, zamieszczona 12 lutego 2014 roku w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej

Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Bytnicy i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Termin składania uwag i wniosków wyznaczono na okres od 14 lutego do 7 marca 2014 roku. We wskazanym terminie nie wniesiono żadnych uwag i wniosków.

Realizując wymóg wynikający z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, 25 sierpnia 2014 roku. w Bytnicy odbyło się spotkanie zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk gatunku, przedmiotu ochrony Obszaru z przedstawicielami Empeko S.A, wykonawcy projektu planu zadań ochronnych. Zaproszenie skierowano w szczególności do gospodarza obiektu, Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy oraz do Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze, mając na względzie status ochronny kościoła jako obiektu zabytkowego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze, Nadleśnictwa Bytnica, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp., Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim, Gminy Bytnica oraz Proboszcz parafii pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy a także osoby prywatne. W oparciu o dotychczas zebrane dane przedstawiono aktualny stan ochrony nocka dużego *Myotis myotis*, zidentyfikowane zagrożenia dla funkcjonowania kolonii rozrodczej tego gatunku oraz planowane działania służące utrzymaniu właściwego stanu ochrony. Wskazano, aby nie umieszczać gospodarki leśnej (planowej, opartej na zasadach hodowli lasu i uwzględniającej uwarunkowania przyrodnicze) oraz dróg (nocek duży jest zaliczony do grupy nietoperzy o najmniejszym ryzyku kolizji z pojazdami) jako potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony Obszaru. Wnioskowano także o kontynuację realizowanych od 2011 roku działań ochronnych tj. usuwania odchodów nietoperzy i zabezpieczenia podłogi strychu. Nadleśnictwo Bytnica, uwagi do projektu dotyczące gospodarki leśnej, zgłosiło także pismem z 26 sierpnia 2014 roku. Ponadto Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków, w piśmie znak ZN.5142.10.2014[Byt] z 3.9.2014 roku zaaprobował proponowany sposób oświetlenia świątyni, użytkowania i zabezpieczenia strychu. Zebrane informacje i uwagi posłużyły do przedstawienia końcowej wersji dokumentu i poddania go procedurze konsultacji społecznej.

Zgodnie z art. 39 ustawy ooś, obwieszczeniem z dnia 28 października 2014 roku Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zawiadomił o możliwości zapoznania się z ww. projektem planu oraz sposobie i miejscu wnoszenia uwag i wniosków. Obwieszczenie to zostało opublikowane w prasie lokalnej, tj. Gazecie Wyborczej z 29.10.2014 roku, zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Bytnicy i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Termin składania uwag i wniosków wyznaczono na okres od 29.10 do 20.11 2014 roku. We wskazanym terminie wpłynęły uwagi i wnioski od GDOŚ w Warszawie, do których odniesiono się w dalszych pracach nad ww. projektem planu.

Zgłoszone uwagi uwzględniono częściowo. Umieszczono wprowadzenie oświetlenia kościoła i zniszczenie roślinności wokół kolonii jako zagrożenia potencjalne, istotnie wpływające na właściwości siedliska nietoperzy w Obszarze oraz dokonano korekty technicznej tekstu zarządzenia. Nie uwzględniono natomiast uwagi dotyczącej wskazania

uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie identyfikacji żerowisk gatunku oraz tras przelotów na żerowiska. Stan niewiedzy dotyczący tego tematu nie został wskazany w dokumentacji planu jako zagrożenie dla zachowania populacji rozrodczej w Obszarze, nawet potencjalne. Nie sygnalizował także pilnej potrzeby (w okresie 10 lat obowiązywania planu) rozpoznania obszarów żerowiskowych i tras przelotów. Populacja rozrodcza tej kolonii zwiększyła się w odniesieniu do okresu zatwierdzenia Obszaru (wyniki z lat 2007-08), jak również w odniesieniu do szacunkowych danych liczebność osobników z roku 2011 i 2013. Można powiedzieć, że taka sytuacja jest pośrednio dowodem wystarczającej, a może większej, powierzchni dogodnych i dostępnych dla norków dużych siedlisk żerowania, wskaźnikiem zachowania integralności Obszaru i spójności sieci. Jak wyżej przedstawiono Nadleśnictwo Bytnica podejmuje działania służące nietoperzom. Gospodarka leśna oparta o planowe działania gwarantuje, że nie nastąpi „nagła”, szczególnie przez 10 lat, zmiana warunków leśnych siedlisk żerowych dla tego gatunku. Ponadto powierzchnie żerowiskowe będą ulegać zmianie (ubywać i powstawać nowe), co jest wynikiem rytmu hodowli lasu oraz gospodarowania gruntami w sąsiedztwie wsi Bytnica. Stan populacji nie sygnalizuje trendów spadkowych bądź stagnacyjnych na niskim poziomie. Jest na poziomie właściwym (FV), zatem w obecnym stanie wiedza taka nie jest konieczna dla ochrony Obszaru, choć określenie obszarów żerowiskowych i tras przelotów może zostać inicjowane przez ośrodki naukowe w ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych. Ochrona Obszaru odbywa się także podczas procedur administracyjnych, badając oddziaływanie inwestycji i planów na cele jego ochrony. Dokumentacja planu nie identyfikuje konfliktu między gospodarką leśną a przedmiotami ochrony Obszaru – norkami dużymi. Ponadto literatura przedmiotu wskazuje na różnorodność powierzchni żerowych tego gatunku nietoperzy - siedlisk leśnych lecz także terenów otwartych jak pastwiska, łąki koszone, sady. Taki układ mozaiki użytkowania terenu jest charakterystyczny dla obszaru w promieniu 10 km od kościoła w Bytnicy, a lasy zajmują szacunkowo 60-70% tej powierzchni (ok. 20 tys. hektarów). Celowym może być podjęcie w planie wnioskowanych badań dopiero przy sygnalizowanym trendzie spadku liczebności populacji rozrodczej poniżej stanu właściwego, z przyczyny wynikającej z braku dogodnych żerowisk bądź szlaków migracji.

Projekt planu zadań ochronnych zgodnie z dyspozycją przepisu art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, na posiedzeniu w dniu 5 listopada 2014 r. uzyskał pozytywną opinię Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, działającej przy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Wojewoda Lubuski pismem znak: GN.III.710.5.2015.WCic, z dnia 2 lutego 2015 roku, działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*, uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bytnica PLH080034.

Realizację działań przewidzianych w przedmiotowym planie, na okres 10 lat oszacowano na łączną kwotę 11 tys. złotych. Koszty wdrażania planu obejmują:

1. Usunięcie zgromadzonego guana, uzupełnienie istniejącego zabezpieczenia podłogi strychu oraz okresowe (co najmniej 3 razy w okresie 10 lat) sprzątanie strychu i ewentualna wymiana folii – 5 tys. zł.
2. Monitoring liczebności populacji – 6 tys. zł.

Zapisy przedmiotowego planu zadań ochronnych nie przesądzają o realizacji/braku realizacji inwestycji nawet w odniesieniu do działań wskazanych jako zagrożenie. Stanowią jednak materiał dokumentacyjny do właściwej oceny zamierzenia pod kątem zgodności realizacji działań z przepisami ochrony przyrody, szczególnie w odniesieniu do działań, których skutki mogą znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony tego obszaru Natura 2000. Jednocześnie ustalenia planu ochrony będą miały pośredni wpływ na kształtowanie w przedmiotowym obszarze Natura 2000 ładu przestrzennego, uwzględniającego wymagania ochrony gatunku będącego przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Bytnica PLH080034. Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki. Z uwagi na niewielką powierzchnię obszaru i charakter planowanych działań ochronnych, nie przewiduje się aby zarządzenie mogło wpłynąć istotnie na sytuację i rozwój regionu.

Analiza dokumentów planistycznych nie wskazała potrzeby ich zmian niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony noców dużych w tej ostoi Natura 2000. Nie znaleziono przesłanek do konieczności sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000 Bytnica PLH080034. Dokumentacja planu nie wskazała potrzeby zmiany granic obszaru, proponując natomiast aktualizację danych SDF.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem Unii Europejskiej. Niniejsze zarządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrażania dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.). Zgodnie z jej zapisem (*Art. 6.1 Dyrektywy siedliskowej*), „Dla specjalnych obszarów ochrony Państwa Członkowskie przyjmują konieczne środki ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obszarów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie środki ustawowe, administracyjne lub umowne, odpowiadające ekologicznym wymaganiom typów siedlisk przyrodniczych, wymienionych w załączniku I, lub gatunków, wymienionych w załączniku II, żyjących na tych obszarach”. Transpozycja tych wskazań znalazła odzwierciedlenie w art. 28 ust. 1 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, gdzie tworzy się dla obszarów Natura 2000 plany zadań ochronnych oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, gdzie określono m.in. tryb oraz zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych. Przedmiotowy dokument jest zatem zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z dyrektywą 98/34/WE zmienioną dyrektywą 98/48/WE obowiązkiem państw członkowskich jest notyfikowanie do Komisji Europejskiej projektów aktów prawnych zawierających przepisy techniczne odnoszące się do produktów i usług społeczeństwa informacyjnego. Zarządzenie nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U.2002 nr 239 poz. 2039 zm. Dz.U.2004 nr 65 poz. 597). Tym samym akt nie podlega notyfikacji w rozumieniu wskazanych przepisów.

Naczelnik Wydziału
Ochrony Przyrody i Obszarów
NATURA 2000
Stanisław Bąkowski